

Tematy na rok akademicki 2019/2020

Temat obowiązkowy na rok akademicki 2019/2020

Człowiek-Zwierzę

Temat został zaproponowany w wyniku namysłu nad pojęciami człowiek i zwierzę, które w potocznym rozumieniu nadal pojmowane są opozycyjnie i rozłącznie. Zestawienie określeń prowokuje do zadawania różnorodnych pytań wpisujących się również w posthumanistyczne rozumienie świata. Temat w swych założeniach miał zachęcać do podjęcia perspektywy wykraczającej poza antropocentryczny punkt widzenia, prowokować do zastanowienia się nad zasadnością i konsekwencjami budowania dychotomii. Zwierzę pozostając Obcym lub Innym, mieści wszystko to, co nie – ludzkie, nie – chciane, wypierane, budzące lęk. Również definiowanie zwierząt poprzez brak (np. brak umiejętności prowadzenia dyskursu zrozumiałego dla człowieka) legitymizuje okrucieństwo człowieka, bowiem brak oznacza gorszość. Podjęcie tematu Człowiek-Zwierzę miało zatem na celu uwrażliwienie na los wszystkich istot żywych, bez wyjątków i bez budowania hierarchii ważności. W uzyskaniu poszerzonej perspektywy problemu pomogła lektura tekstów, oglądanie filmów oraz dyskusja.

W katalogu do wystawy *Ecce Animalia* Dorota Łagodzka pisze, że w sztuce współczesnej wyraźnie nasila się zainteresowanie problematyką „zwierzęcą”. Artyści włączają się w dyskurs *animal studies*, a ich prace stają się częścią „krytycznej analizy dotychczasowego, tradycyjnego podejścia do zwierząt zarówno w samej sztuce, jak i problematyce pozaartystycznej”¹. Realizacje powstałe w pracowni oraz dyskusje wokół proponowanych materiałów filmowych wskazują na potrzebę poruszania, również na poziomie uniwersytetu, tematów trudnych, wzbudzających krytyczny „osąd” wobec działalności człowieka w świecie.

I Semestr

- zapoznanie się z proponowaną literaturą
- wspólne oglądanie filmów z zakresu psychologii, które dotyczą relacji Człowiek-Zwierzę (np. rozwój mowy u naczelnych, dzieci wychowywane w środowisku zwierząt)
- przygotowanie prezentacji powiązanej z tematem (zadanie dla każdego studenta/studentki)
- konceptualizacja problemu
- wizyta w poznańskim ZOO (oprowadzanie po słoniarni) oraz wykład na temat misji ogrodu zoologicznego

II Semestr

- realizacja zadania
- korekty i dyskusje via Google Meet

¹ D. Łagodzka, *Ecce Animalia*, katalog do wystawy, Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku, 2014, S. 44

Inne proponowane tematy (wolny wybór)

- Inny i Obcy
- Tożsamość jako konstrukt społeczny i kulturowy
- Na styku kultur (tereny przygraniczne, kraje zamieszkiwane przez różne grupy etniczne, zjawisko akulturacji)
- Poza państwem (problem bezpieczeństwa i bezpieczeństwa)
- Podróżowanie (podróżowanie z wyboru i przymusowe przemieszczanie się; konsekwencje podróżowania - perspektywa indywidualna versus perspektywa globalna)
- Wyspa jako stan umysłu (szeroko pojęty problem izolacji)
- Pamięć krajobrazu (kulturotwórcza rola środowiska naturalnego versus wpływ działalności człowieka na środowisko naturalne)

(dopuszcza się również możliwość realizowania przez studenta/studentkę tematów własnych wpisujących się w charakter pracowni)

Sugerowana literatura na rok akademicki 2019/2020 (do tematu *Człowiek-Zwierzę*):

1. Bakke Monika, *Bio-transfiguracje. Sztuka i estetyka posthumanizmu*, Wydawnictwo naukowe UAM, Poznań 2010
2. Baratay Eric, *Zwierzęcy punkt widzenia. Inna wersja historii*, Wydawnictwo w Podwórku, Gdańsk 2014
3. Bekoff Marc, Pierce Jessica, *Dzika sprawiedliwość. Moralne życie zwierząt*, Wydawnictwo Copernicus Center Press, Kraków 2019
4. Braidotti Rosi, *Po człowieku*, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2014, s. 150-163
5. Canetti Elias, *Głosy Marakeszu. Zapiski po podróży*, Wydawnictwo słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2013, s. 11-20, 95-98
6. *Ecce Animalia*, red. Łagodzka Dorota, Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku, Orońsko 2014
7. Wohlleben Peter, *Duchowe życie zwierząt*, Wydawnictwo Otwarte, Kraków 2017
8. *Bezpieczne czy zniewolone? Szkice o zwierzętach*, red. Mamzer Hanna, Żok Agnieszka, Oficyna Wydawnicza Epigram, Bydgoszcz 2019
9. *Śmierć zwierzęcia. Współczesne zootanologie*, red. Kotyczka Marzena, Wydawnictwo23. *Zwierzęta, gender i kultura. Perspektywa ekologiczna, etyczna i krytyczna*, red. Barcz Anna, Dąbrowska Magdalena, Wydawnictwo E-naukowiec, Lublin 2014
10. *Zwierzęta i ich ludzie. Zmierzch antropocentrycznego paradygmatu*, red. Barcz Anna, Łagodzka Dorota, Wydawnictwo Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa 2015. *Zwierzęta, gender i kultura. Perspektywa ekologiczna, etyczna i krytyczna*, red. Barcz

Anna, Dąbrowska Magdalena, Wydawnictwo E-naukowiec, Lublin 2014

Filmy:

1. Abbasi Ali, *Granica*, 2018
2. Lynch David, *Człowiek Słoń*, 1980
3. Holland Agnieszka, *Pokot*, 2017
4. Cooper Marien C., *King Kong*, 1933
5. Cronenberg David, *Mucha*, 1986

Artykuły:

1. Mamzer H., *Zwierzę jako obcy*
https://www.academia.edu/28431919/Zwierze_jako_Obcy

Literatura do pozostałych tematów dobierana według indywidualnych potrzeb.